

POSTANOWIENIE Z DNIA 25 LUTEGO 2005 R.

I KZP 34/04

Także wtedy, gdy wniesienie wniosku o ukaranie, uzupełnionego w trybie art. 59 § 1 k.p.s.w., nastąpiło z zachowaniem 7 dniowego terminu, o którym mowa w tym przepisie, wszczęcie postępowania nie może nastąpić po upływie rocznego terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 45 § 1 k.w.

Przewodniczący: sędzia SN P. Hofmański (sprawozdawca).

Sędziowie SN: L. Misiurkiewicz, A. Siuchniński.

Prokurator Prokuratury Krajowej: K. Parchimowicz.

Sąd Najwyższy w sprawie Hanny W., po rozpoznaniu przedstawionego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Okręgowy w O., postanowieniem z dnia 19 listopada 2004 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy jeżeli przed upływem 7 dni od otrzymania przez wnioskodawcę wniosku do uzupełnienia, poprawiony wniosek wpłynie do Sądu, przy czym w okresie od złożenia „pierwotnego” wniosku (z brakiem) do wpłynięcia wniosku poprawionego upłynął termin z art. 45 § 1 k.w., to należy przyjąć, że poprawiony wniosek został skutecznie złożony w pierwotnym terminie jego wniesienia czy też doszło do przedawnienia karalności wykroczenia?”

postanowił o d m ó w i ć podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne ujawniło się na tle następującego stanu faktycznego. W dniu 23 lipca 2004 r. wpłynął do Sądu Rejonowego w O. wniosek o ukaranie Hanny W. za popełnienie, w dniu 23 lipca 2003 r., wykroczenia przewidzianego w art. 86 § 1 k.w. Zarządzeniem wydanym w dniu 23 lipca 2004 r. wezwano oskarżyciela publicznego do usunięcia, w terminie 7 dni, braku formalnego wniosku poprzez wskazanie aktualnego adresu obwinionej oraz jej miejsca zatrudnienia. Uzupełniony wniosek wpłynął do Sądu Rejonowego, z zachowaniem 7-dniowego terminu, w dniu 29 lipca 2004 r. Ponieważ nastąpiło to jednak już po upływie terminu przedawnienia określonego w art. 45 § 1 k.w., postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2004 r., odmówiono wszczęcia postępowania. Powyższe postanowienie, na podstawie art. 59 § 2 zd. 2 k.p.s.w., zostało zaskarżone przez pokrzywdzonego, który wywiódł, że nie miał wpływu na bieg postępowania w sprawie i wniósł o merytoryczne rozpoznanie wniosku o ukaranie.

Rozpoznając zażalenie, Sąd Okręgowy w O. doszedł do przekonania, że w sprawie wyłoniło się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy. Sąd Okręgowy wywiódł, że skoro wniosek o ukaranie, wniesiony po jego uzupełnieniu w trybie art. 59 § 1 k.p.s.w., wywołuje skutki od dnia jego wniesienia, to może być uznany za skuteczny, jako że w sprawie pierwotnie wniesiono taki wniosek jeszcze przed upływem okresu przedawnienia. Z drugiej jednak strony, w świetle art. 45 § 1 k.w. przedłużenie okresu przedawnienia do dwóch lat następuje jedynie wtedy, gdy przed upływem okresu rocznego nastąpiło wszczęcie postępowania, do wszczęcia postępowania nie dochodzi zaś na skutek wniesienia wniosku o ukaranie, lecz dopiero wraz z wydaniem przez prezesa sądu zarządzenia o wszczęciu postępowania, o czym przesądza treść art. 59 § 2 zd. 1 k.p.s.w.

Ustosunkowując się do przedstawionego Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego, Prokurator Krajowy wniósł o odmowę podjęcia uchwały wywodząc, że w sprawie nie wystąpiło zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy, a wątpliwość, jaką powziął Sąd Okręgowy wynika jedynie z braku właściwego odczytania treści ustawy. Zdaniem Prokuratora Krajowego, skoro wniesienie wniosku o ukaranie nie powoduje wszczęcia postępowania (jest ono bowiem wszczynane dopiero zarządzeniem prezesa sądu wydawanym na podstawie art. 59 § 2 zd. 1 k.p.s.w.), jego wniesienie nie może mieć żadnego wpływu na bieg terminu przedawnienia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zarówno założenia przyjęte wyjściowo przez Sąd Okręgowy w O., jak i przez Prokuratora Krajowego nie mogą nasuwać żadnych wątpliwości co ich trafności. Po pierwsze, przedawnienie karalności wykroczeń wynosi, zgodnie z art. 45 § 1 k.w., rok, chyba że przed upływem tego terminu wszczęto postępowanie. Po wtóre, w sprawach o wykroczenia postępowanie wszczynane jest nie poprzez złożenie wniosku o ukaranie, ale poprzez wydanie przez prezesa sądu zarządzenia w przedmiocie wszczęcia postępowania na podstawie art. 59 § 2 zd. 1 k.p.s.w. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2003 r., KZP 9/03, OSNKW 2003, z. 11-12, poz. 92).

Wątpliwości Sądu Okręgowego wzbudziło jedynie to, że – jak twierdzi się w piśmiennictwie (T. Grzegorzczak: Nowa kodyfikacja karna, z. 32, Warszawa 2001, s. 337-338) – jeśli wniosek o ukaranie wpłynie do sądu przed upływem 7 dni od otrzymania go przez wnioskodawcę do uzupełnienia, należy przyjąć, że złożono go skutecznie w pierwotnym terminie jego wniesienia.

Rozważenie tej kwestii prowadzi do przekonania, że niepokój Sądu Okręgowego nie jest uzasadniony. Trzeba bowiem pamiętać o tym, że ter-

min przedawnienia wynikający z art. 45 ust. 1 k.w. jest terminem materialnoprawnym i dla jego biegu nie mogą mieć znaczenia jakiegokolwiek inne czynności procesowe niż te, które ustawa wyraźnie wskazuje. Wskazuje zaś jedynie na dwie sytuacje, w których przedawnienie biegnie odmiennie niż wynikałoby to z art. 45 § 1 k.w. *in princ.* Pierwsza z tych sytuacji dotyczy wszczęcia postępowania w sprawie przed upływem rocznego terminu przedawnienia (co przedłuża okres przedawnienia do dwóch lat – art. 45 § 1 k.w. po średniku), druga zaś uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie o wykroczenie (co powoduje, że przedawnienie biegnie od daty uchylenia, jeśli w dacie uchylenia okres przedawnienia jeszcze nie upłynął – art. 45 § 2 k.w.; por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2002 r., I KZP 15/01, OSNKW 2002, z. 7, poz. 49). Żadne inne zdarzenie procesowe nie może wpłynąć na bieg terminu przedawnienia, w tym także wniesienie wniosku o ukaranie z zachowaniem 7-dniowego terminu, po wezwaniu oskarżyciela do usunięcia braków formalnych wniosku.

Można mieć wątpliwości co do tego czy rzeczywiście w świetle art. 59 § 1 k.p.w. wniosek o ukaranie uzupełniony w terminie 7 dni wywołuje skutki procesowe od dnia jego wniesienia. Na przyjęcie takiej skuteczności wniosku o ukaranie nie pozwala literalna wykładnia tego przepisu. Ponadto sprzeciwia się temu także wykładnia systemowa. O ile bowiem, zgodnie z art. 120 § 2 zd. 1 k.p.k. (stosowanym odpowiednio do czynności procesowych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia na podstawie art. 38 § 1 k.p.s.w.), w razie uzupełnienia braku w terminie, pismo wywołuje skutki od dnia jego wniesienia, o tyle w art. 59 § 1 k.p.s.w. brak jest normy dotyczącej skuteczności pisma. Co więcej, między innymi właśnie potrzeba autonomicznego uregulowania trybu usuwania formalnych braków wniosku o ukaranie, legitymizuje art. 59 § 1 k.p.s.w. Jest przecież oczywiste, że gdyby nie potrzeba zróżnicowania skuteczności wniesienia uzupełnionego pisma, do wniosku o ukaranie można byłoby stosować art. 120 § 2 zd. 1 k.p.k. w

zw. z art. 38 § 1 k.p.s.w., albowiem wniosek o ukaranie jest pismem w rozumieniu art. 120 § 1 k.p.k., a warunki formalne wniosku określone w art. 57 § 2 – 4 k.w. należą do kategorii wymagań formalnych, o których mowa w art. 120 § 1 k.p.k. Relacja pomiędzy art. 59 § 1 k.p.s.w. a art. 120 k.p.k. stosowanym w sprawach o wykroczenia odpowiednio na podstawie art. 38 § 1 k.p.s.w. układa się dokładnie tak samo, jak relacja pomiędzy art. 120 k.p.k. a art. 337 § 1 k.p.k., w świetle którego poza sporem pozostaje, że określa on autonomiczny i niezależny od art. 120 k.p.k. reżim kontrolowania wymagań formalnych aktu oskarżenia.

W konsekwencji należy przyjąć, że także wtedy, gdy wniesienie wniosku o ukaranie, uzupełnionego w trybie art. 59 § 1 k.p.w., nastąpiło z zachowaniem 7 dniowego terminu, o którym mowa w tym przepisie, wszczęcie postępowania nie może nastąpić po upływie rocznego terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 45 § 1 k.w.

Dodać można, że nawet gdyby przyjąć założenie, że złożenie wniosku o ukaranie z zachowaniem 7-dniowego terminu wywołuje skutki procesowe z dniem jego wniesienia, to skutki te i tak nie mogłyby mieć żadnego wpływu na bieg terminu materialnoprawnego. Wniesienie wniosku o ukaranie może być oceniane jako procesowo skuteczne jedynie w tym sensie, że prowadzi do uruchomienia procedury zmierzającej do wszczęcia bądź odmowy wszczęcia postępowania (co może być konsekwencją upływu okresu przedawnienia). Nie ma więc żadnego praktycznego znaczenia dla jego (tak rozumianej) procesowej skuteczności to czy wniosek o ukaranie wpłynął przed, czy po upływie terminu przedawnienia, z tym tylko, że jego wniesienie w każdej z tych dwóch sytuacji wywoła odmienną decyzję procesową, jako że wszczęcie postępowania w sprawie o wykroczenie dopuszczalne jest jedynie wtedy, gdy spełnione są warunki dopuszczalności postępowania (por. art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w.).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że żaden z przepisów prawa znajdujących zastosowanie w układzie procesowym występującym w rozpoznawanej sprawie nie wymaga zasadniczej wykładni ustawy w rozumieniu art. 441 § 1 k.p.k. i w związku z tym odmówił podjęcia uchwały.